

اسلام‌گرایی رودولف شیملی

• شهرام تقی‌زاده انصاری

شیملی ۱۹۲۸ در مونیخ به دنیا آمد. پس از اخذ دیپلم به تحصیل حقوق و اقتصاد پرداخت. فعالیت‌های نویسندگی خود را در روزنامه «زود دو یچه سایتونگ» آغاز کرد و گزارش‌هایی دربارهٔ ایران، ترکیه و مسائل مربوط به جهان اسلام نگاشت. او چندسالی نیز در بیروت و مسکو فعالیت می‌کرد. شیملی به دلیل خدمات ارزنده‌اش، در ۱۹۸۶ و ۱۹۹۲ به اخذ دو مدال توفیق یافت.

کتاب اسلام‌گرایی شیملی در یک مقدمه، به قلم مدیرعامل بنیاد فون توبل، و بیست بخش تألیف شده است. مؤلف با تلاش و سفرهای متعدد به کشورهای اسلامی این اثر را به نگارش درآورده است. با آنکه کتاب را بنیاد علمی و فرهنگی که شاید اهداف سیاسی نیز داشته باشد منتشر کرده، جانب عدالت تا اندازه‌ای در آن رعایت شده است؛ هر چند در برقراری تماس با مسلمانان را به احتیاط و در صورت لزوم، کاهش نفوذ مسلمانان در غرب توصیه می‌کند. در هر فصلی، تصویری دربارهٔ موضوع، به کوشش تینو کونگ تهیه شده است. کتاب به صورت نفیس با کاغذ مرغوب و در اندازه رحلی به چاپ رسیده است.

مقدمه کتاب

دیتر فون توبل به کتاب جنگ تمدن‌ها تألیف ساموئل هانتینگتن اشاره می‌کند که عقیده دارد، نزاع اصلی در قرن حاضر در برخورد تمدن‌ها پیش خواهد آمد به معنای دیگر، اختلاف شدید جهان اسلام با تمدن تکنولوژیکی دکارتی در قرن ما باعث ایجاد برخورد خواهد شد.

- اسلام‌گرایی*
- رودولف شیملی
- بنیاد علمی فرهنگی، ۲۰۰۱ م

اجتماعی و فرهنگی بر اساس قوانین اسلامی آغاز شد. سپس به ظرفیت جنبش اسلامی و رعایت آموزه‌های اسلامی در ایران اشاره می‌شود. مفهوم «مسلم» قبل از قرآن، یکنواختی و شباهت در آثار هنری اسلامی در کشورهای مختلف با فرهنگ‌های مختلف برتری تمدن اسلامی در قرون وسطا از مطالب دیگر این بخش است. سپس به سیاست مدارانی که در پی رشد و ترقی کشور خود بودند اشاره می‌شود؛ کسانی چون حبیب بودقیه در تونس، جمال عبدالناصر در مصر، سوکارنو در اندونزی، بن بلا در الجزایر. هر چند، به نظر نویسنده، آنان در نوگرایی ساختن کشورهای خود موفق نبودند. آنگاه به «اصول‌گرایی» و معنای آن اشاره می‌شود که مسلمانان امروزه سعی دارند، بر اساس سنت‌های اسلامی، دین و دولت را با یکدیگر ادغام کنند. ضمناً امت اسلامی و نقش آن بررسی می‌شود.

بالاخره درباره عقاید دکتر شریعتی، به عنوان جامعه‌شناس اسلامی، صحبت می‌شود که بر آن بود تا با استفاده از قوانین اسلام جامعه‌ای بسازد که در آن برابری و برادری و مساوات حاکم باشد.

۳. رفتار با مسلمانان. در این بخش، نخست به افراط‌گرایان اسلامی اشاره می‌شود که طرفدار قطع کردن دست دزد، سنگسار کردن، بردگی زنان و از بین بردن دموکراسی‌اند. سپس نویسنده، درباره جنایات صدام بر ایران و ملت خود و مبارزات آیت‌الله خمینی (ره) در ایران بر ضد شاه از طریق تظاهرات مردمی سخن می‌گوید و گزارش‌های مربوط به زد و خورد های خونین در کشورهای اسلامی را تجزیه و تحلیل می‌کند. به نظری چون بعضی از رهبران کشورهای اسلامی به قدرت‌های بزرگ وابسته‌اند، مردم سعی می‌کنند با آنها به مبارزه بپردازند. نویسنده سپس از رویای جامعه نیمه مدرن در میان مسلمانان صحبت می‌کند که می‌خواهند بسیاری از مسائل جهان مدرن صنعتی را به جامعه خود وارد سازند. اما بدون بسترسازی به این کار قادر نخواهند بود. زیرا ریشه‌های تولیدات مدرن و صنعتی را ندارند. وی از افرادی سخن می‌گوید که دارای تحصیلات دانشگاهی در غرب بودند و خواستند با مدل‌های غربی در جهان اسلامی اصلاحگر شوند و مدرنیسم را وارد کنند. تفاوت میان اسلام‌گرایان و پیروان عقاید دیگر از مطالب دیگر این بخش است. به نظر وی افکار اسلام‌گرایان چون ریشه‌دارتر است، به راحتی از میان نمی‌رود. بنابراین باید با آن واقع‌بینانه برخورد کرد و آن را شناخت.

۴. غروب مغرب زمین. نویسنده نخست به تفاوت‌های ساختار و عقاید دین اسلام با ادیان دیگر می‌پردازد. پیامبر اسلام هم‌رهبر مذهبی

وی سپس به مشکلات آشنایی اروپایی‌ها با جهان اشاره می‌کند. به نظر وی حتی مسلمانانی که زیاد پای بند اصول دینی نیستند نیز در این نزاع شرکت خواهند کرد. در اینجا درباره اسلام به معنای تسلیم مطلق به اراده خداوند توضیح کوتاهی داده می‌شود. وظیفه مسلمانان این است که به همه دستورات خداوند و پیامبر او محمد (ص) درباره زندگی در این دنیا که رابطه مستقیم با دنیای آخرت دارد، گوش فرادارند و از جوامع دیگر با ساختارهای فکری دیگر چشم‌پوشند. سپس به عقاید جزمی مسلمانان درباره رابطه دولت و مذهب اشاره می‌شود که برخلاف مسیحیان به جدایی دولت و مذهب عقیده ندارند. نویسنده به شرح پدیده آمدن، اصلاح‌طلبی، روشنگری، انقلاب فرانسه و سرمایه‌داری صنعتی بعد از رنسانس می‌پردازد و گوشزد می‌کند که دنیای اسلام با این دوران و مسائل آشنایی نداشته است. سپس درباره جنگ‌های صلیبی و مبارزه اروپا با ترکان عثمانی و استعمار سخن گفته می‌شود که به اختلافات اروپایی‌ها با مسلمانان متعصب انجامیده است.

رودولف شیملی، اسلام‌شناس آلمانی، این کتاب را در ۱۹۹۳ طراحی کرد که بلافاصله به نام اسلام‌گرایی منتشر شد در خاتمه مقدمه درباره طراح تصاویر کتاب، مهندس تینوکونگ، شرح کوتاهی داده می‌شود.

۱. دارالسلام. در این بخش، نخست به این موضوع اشاره می‌شود که شماری از افراد فقط بر اساس اخبار کوتاهی درباره جنگ‌های الجزایر، سودان، بوسنی، کوزوو و کشمیر، تصویری غیرشفاف از اسلام در ذهن خود دارند. سپس به مشکلات افغانستان و ایران پرداخته می‌شود. از نظر نویسنده، این کشورها توانایی ساختن جامعه‌ای با اقتصاد سالم را ندارند. آن‌گاه درباره معنای «دارالسلام» خانه‌ای که در آن صلح و آرامش تحت لوای ایمان صحیح برقرار است، بحث می‌شود. جهاد و ارزش آن در اسلام از نکات دیگر این بخش است. نویسنده سپس به تصویر اروپاییان در قرون وسطا از محمد (ص) اشاره می‌کند و نشان می‌دهد که آن تصاویر با چهره‌ای که در حال حاضر از پیامبر اسلام و دین او می‌شناسیم، تفاوت دارد و از همین رو اسلام‌شناسان باید به تحقیق در این باره بپردازند. آشنایی صحیحی با اسلام، زمینه‌های تاریخی آن، اصول اسلام و دلیل پرشماری پیروان آن، ضروری است.

۲. پدیده اسلام‌گرایی. نخست جنبش‌های مذهبی از جمله جنبش حسن الینا بررسی می‌شود. این جنبش در ۱۹۲۸ به هدف پیشرفت

۱۳۸۱ خرداد ۱۳۸۱

نویسنده پس از اشاره‌ای کوتاه به صلاح‌الدین ایوبی به بحث دربارهٔ طرفداری غرب از اسرائیل پس از جنگ اعراب و اسرائیل می‌پردازد. ورود ارتش اسرائیل به خاک بیروت در ۱۹۸۲، سبب بروز این احساس شد که غرب طرفدار اسرائیل و شوروی نیز طرفدار پنهانی آن است. صدام حسین نیز با ورود به کویت مخالفت خود را با غرب نشان داد. و ظاهر قهرمان مسلمانان را به خود گرفت. فراموش نکنیم که او هم وطنان خود را به فجیع‌ترین شکل می‌کشت. نویسنده به جنگ ایران و عراق اشاره می‌کند که بیشتر کشورهای عربی همکاری و دوستی خود را با عراق اعلان کردند به طوری که حتی یکی از روزنامه‌نگاران به صدام پیشنهاد خلیفه شدن کرد.

نقش ایمان در مبارزات آیت‌الله خمینی (ره) یا شاه از نکات دیگر این بخش است. موج مبارزات آیت‌الله خمینی (ره) به قدری وسیع بود که حتی عرب‌ها در اروپا به سخنان او گوش فرامی‌دادند. سپس نویسنده به نقش رسانه‌های سمعی و بصری در شیوع افکار و عقاید می‌پردازد و می‌گوید چون تعداد بی‌سوادان در میان مسلمانان زیاد است، تبلیغات گفتاری در میان آنان مؤثرتر از تبلیغات نوشتاری است. نویسنده در پایان این بخش اظهار می‌دارد که بعضی از رهبران کشورهای اسلامی از ترس غلبهٔ نیروهای کمونیستی از نیروهای

مردم و هم رهبر سیاسی آنها بود. پیروان ادیان دیگر تحت لوای اسلام به خوبی زندگی می‌کردند و فقط باید خراج می‌پرداختند. مسیحیان و یهودیان در فعالیت‌های علمی دوشادوش مسلمانان خدمت می‌کردند. براساس فرامین قرآن هیچ اجباری در اسلام آوردن نیست و به همین دلیل پیروان ادیان دیگر نیز با آزادی به زندگی و عقاید خود ادامه می‌دادند. مسلمانان اجازه نمی‌دهند کسی بر آنان حکومت کند. آنان خود حاکم بر سرنوشت خودند. با این همه، کشورهای مختلف اسلامی سال‌ها تحت رهبری ابرقدرت‌ها بودند. برای جنگ جهانی دوم ایران پل پیروزی نامیده شد چون متفقین به این طریق توانستند به جنگ وارد شوند. در اواخر قرن بیستم نیز افغانستان در کنترل شوروی بود. به گفتهٔ نویسنده با اینکه رهبری بیگانگان در کشورهای اسلامی به شکل مستقیم قابل مشاهده نیست، احزاب و مؤسسه‌های مسلمانان به گونه‌ای تحت نفوذ غرب است.

۵. صعود. نویسنده ظهور «اسلام‌گرایی» را، همچون کمونیسم، واقعیتی غیرقابل انکار می‌داند. سپس زمینه‌های انقلاب اسلامی ایران به رهبری آیت‌الله خمینی (ره) که به موج عظیم اسلام‌گرایی در جهان به خصوص در ایران انجامید، بررسی می‌شود. موج‌های تازهٔ اسلام‌گرایی دارای خصیصه‌ای ضد غربی است.

اسلامی دفاع می‌کردند. با اینکه فرهنگ‌های غنی در سراسر جهان وجود دارد، اصول گرایان عقیده دارند که هنوز شانس مطرح شدن را دارند.

۶. پیشکشوتان اندیشه. نویسنده به عقاید ابن تیمه (۱۳۲۸-۱۲۶۳ م.) درباره ضرورت امر به معروف و نهی از منکر و نیز اهمیت جهاد در راه خداوند اشاره می‌کند.

زندگانی و افکار محمد بن عبدالوهاب (۱۷۰۰-۱۷۸۷ م.) که از مبارزین مسلمان و از شاگردان ابن تیمه به‌شمار می‌رود، در همین بخش بررسی می‌شود. یکی از پیروان او محمد بن سعد از اجداد خانواده حاکمان فعلی عربستان است. وهابیون بعد از به قدرت رسیدن به کربلا و مقبره امام حسین (ع) حمله کردند و به شهر مکه مقدس وارد شدند. بررسی اندیشه و زندگی سید جمال الدین اسدآبادی (۱۸۳۸-۱۸۹۷) و تعالیم اسلامی وی از مطالب دیگر این بخش است. محمد عبده از شاگردان سید جمال الدین است.

وی در مصر بسیار پرنفوذ بود و می‌کوشید عدم تضاد میان اسلام و علم را نشان دهد. سپس افکار محمد اقبال لاهوری شاعر، عارف و فیلسوف پاکستانی، و نقش او در اشاعه دین اسلام، جماعت اخوان المسلمین و بنیانگذاران آن یعنی حسن البنا و سید قطب و کتاب اسلام و مشکلات تمدن بررسی می‌شود. نویسنده درباره زندگانی و افکار ابوالعلاء مودودی (۱۹۰۳-۱۹۷۹ م.) که جماعت اسلامی را تأسیس کرده بود، نیز سخن می‌گوید. به گفته نویسنده، هر چند شعاع افکار مودودی گسترده نبود، در جامعه تأثیر داشت. وی حدود ۱۲۰ عنوان کتاب نوشته بود.

۷. تئوری و عمل. به گفته نویسنده با تحقیق درباره نظریه در اسلام، با منابع بی‌شماری روبه‌رو می‌شویم. اما مسلمانان نتوانستند از این منابع استفاده کار بردی کنند. برای مثال مسلمانان نتوانسته برنامه‌ای اقتصادی که قابل اجرا باشد طرح کنند.

چنانچه بسام تبیبی، اسلام شناس سوری در آلمان، می‌گوید: «اسلام گرایان نه می‌توانند از وضع فعلی تجزیه و تحلیل خوبی ارائه دهند و نه می‌توانند طرحی بدهند که از اخلاق فعلی بیرون بیایند و به این جهت نمی‌توانند نواقص خود را رفع کنند».

وی سپس درباره مشورت و شورا که در قرآن بسیار بر آن تأکید شده است توضیح می‌دهد. مسلمانان به مشورت اهمیت می‌دهند و عقیده دارند که دموکراسی ابتدا در اسلام مطرح شده و شریعت اسلام به بهترین وجه سیستم سیاسی اجتماعی را پی‌ریزی کرده است و خداوند

در قرآن، مسلمانان را به صراط مستقیم هدایت کرده است. تمام دستورات عبادی و اخلاقی و اجتماعی اسلام در شریعت توضیح داده شده است و مسلمانان باید بر اساس آن زندگی کنند. نویسنده به نقد بعضی از قوانین جزایی و مدنی اسلام می‌پردازد و آنها را از دیدگاه غرب‌ارزیایی می‌کند. سپس به درک فقهای اسلام از شریعت و اختلاف میان اقتصاد آزاد دولتی می‌پردازد. پیامبر اسلام (ص) برای مستضعفان انقلاب کرد و منابع طبیعی را جزء ثروت دولت به‌شمار آورد و حدود مالکیت را نیز تعیین کرد.

مطلب بعدی این بخش به حضرت مهدی (عج)، امام دوازدهم شیعیان اختصاص دارد که به عقیده شیعیان در غیبت کبری قرار دارد و روزی قیام و جهان را پر از عدل و داد خواهد کرد. وی سپس درباره مهدی که در ۱۸۸۲ در تونس قیام کرد و ادعای نجات بشریت را داشت سخن می‌گوید.

در پایان نویسنده اشاره می‌کند که مسلمانان سعی دارند با وسایل مدرن عقاید دینی خود را به همه جهان منتشر سازند و بشریت را از ظلم و ستم نجات دهند تا به زندگی معنوی گرایش پیدا کنند.

۸. اسلام بدون روش. در این بخش به وضع شهرهای اسلامی از نظر جمعیت و بی‌نظمی و ترافیک و اتلاف وقت پرداخته می‌شود. نویسنده برای مثال به مساجد بزرگی که به کتابخانه نیز مجهزند اشاره می‌کند که مدیریت صحیح ندارند. وی نتیجه می‌گیرد که مسلمانان دارای روش و مدیریت نیستند و نمی‌توانند وظایف خود را خوب اجرا کنند.

۹. ایران یک استثنا. نویسنده با توجه به مطالعات و تجربیات خود، وضع ایران را با کشورهای اسلامی دیگر مقایسه می‌کند و آن را یک «استثنا» می‌داند. نخستین چیزی که توجه او را جلب کرده است، برپا نکردن نماز در شهر یا بازار است؛ در حالی که در بیشتر کشورهای عربی هنگام نماز بازار بسته می‌شود و حتی در ادارات کارمندان کار را تعطیل می‌کنند.

سپس نویسنده به دوره ریاست جمهوری آقای محمد خاتمی و عقیده او به آزادی و ابراز آزادانه عقاید و انتقادات اشاره می‌کند. وی سپس از ولایت فقیه و شورای نگهبان، برکناری افراد به دلایل سیاسی و رعایت ظاهری شعائر اسلام در عین پای بند نبودن به آن از سوی برخی از ایرانیان، سخن می‌گوید. سپس به مخالفت حکومت و مردم ایران از آمریکا و گروهان گرفتن کارمندان سفارت آمریکا و شعار اصلی مسلمانان

که «مرگ بر آمریکا» است می پردازد.

۱۰. افغانستان یک کشور اسلامی. در این بخش، حکومت طالبان، زندگی و اندیشه ملامحمد عمر، حمایت ایران از شیعیان افغانستان، تمایل تاجیکستان و ازبکستان به برقراری ارتباط با افغانستان، جنگ‌های داخلی افغانستان، احمدشاه مسعود و دیدار او با فیلسوف فرانسوی برنارد هانری لوی و مبارزات او بررسی می شود.

۱۱. ترور و ظلم در کتار نیل. موضوع این بخش، شاخه نظامی اصول‌گرایان مصر، به رهبری «جماع» (Gumaa) در ۱۹۹۲ و قوانین ضد تروریسم است. نویسنده به منطقه امبابا (Embuba) در میان رودخانه نیل و اهرام مصر اشاره می کند که محل سکونت شاه فاروق بود و شماری از مسلمانان مبارز در آنجا تصمیم به مبارزه با کفار گرفتند. بین سال‌های ۱۹۸۴ و ۱۹۹۰ گروه اخوان المسلمین به رهبری البشیر، در پارلمان نماینده داشتند اما امروز نماینده‌ای ندارند. وی سپس درباره دانشگاه الازهر و چگونگی رابطه روشنفکران اصول‌گرا و گروه اخوان المسلمین با این دانشگاه توضیحاتی می دهد.

۱۲. نقش سودان. نویسنده پایگاه اصلی اصول‌گرایان را جهان عرب می داند. ژنرال البشیر پس از کودتا در سودان در سال ۱۹۸۹ به ریاست دولت رسید. رهبری کودتا در دست حسن آل ترابی رئیس گروه اخوان المسلمین بود که هنوز نزدیک‌ترین شخص به البشیر است و ریاست مجلس را به عهده دارد. او تحصیل کرده انگلستان و فرانسه است و چندین زبان خارجی می داند. وی سپس درباره فعالیت‌های سیاسی و اتهام تروریست بودن البشیر سخن می گوید. به نظر وایشنگتن سرمنشأ ترورهای بن لادن در نایروبی و دارالسلام است. نویسنده ترابی را نمونه اصول‌گرایی اسلامی در افغانستان می داند. پیشرفت‌های علمی و فرهنگی سودان نیز بررسی می شود. تعداد دانشجویان نسبت به سال‌های پیش چهار برابر شده که نیمی از آنها را دختران تشکیل می دهند. زندان سیاسی در سودان کمتر از تونس و مصر است. بالاخره نویسنده به قانون اساسی جدید سودان (۱۹۹۸) اشاره می کند و سخنان البشیر درباره نقش و معنای مذهب و آزادی را نقل می کند. استخراج نفت سودان در دست مالزی و چین است ولی هنوز آمریکا نیز سهم کمی از نفت را دارد و به خصوص موادی را برای ساخت کواکولا وارد می کند که برایش مهم است.

۱۳. وضعیت مسلمانان در کشورهای دیگر. نویسنده ابتدا از جلسه‌ای سخن می گوید که قرار بود در شهر نورنبرگ تشکیل شود (۱۹۹۷).

موضوع این جلسه اصول‌گرایان بودند. اما به سبب نفوذ اصول‌گرایان و عدم کمک‌های اولیه، این جلسه تشکیل نشد.

همچنین قرار بود به مناسبت سیصدمین سال تولد ولتر در شهر ژنو، قطعه «تراژدی محمد» اثر ولتر به نمایش درآید، اما به سبب مناسب نبودن موقعیت زمانی، به اجر درنیامد. نویسنده از مسئله سلیمان رشدی نتیجه می گیرد که نباید درباره مسائل مذهبی بی احتیاطی کرد.

سپس نویسنده درباره سهم عظیم مسلمانان و اروپاییان مسلمان شده در اروپا و آمریکا صحبت می کند. آنان به اندازه کافی در انگلستان، فرانسه و آلمان و آمریکا مؤسسه‌های مذهبی و مسجد دارند و نمی توان از قدرت آنها چشم پوشید و باید آنها را نیز در زندگی اجتماعی در نظر گرفت. تعداد مسلمانان در فرانسه ۵/۰۰۰/۰۰۰ نفر، در آلمان ۲/۵۰۰/۰۰۰ در انگلستان ۱/۷۰۰/۰۰۰ و در آمریکا ۵/۰۰۰/۰۰۰ است.

موضوع بعدی این بخش، رابطه فرهنگی و سیاسی الجزایر و فرانسه است.

سپس درباره وضع سازمان‌های مذهبی مسلمانان در اروپا و حقوق انجمن‌های مسلمانان در انگلستان و بلژیک سخن گفته می شود.

۱۴. اشتباه اصول‌گرایان. نویسنده در این بخش به معرفی رهبر تروریست‌های الجزایر، ابوظحاحه، می پردازد. سپس تاریخ آغاز ترورها، دلیل اشتباه در شناخت محل تروریست‌ها بررسی کشتارهای دسته جمعی و ریشه آنها که در استعمارهای قبلی است، بررسی می شود. نویسنده درباره وضع فکری این جوامع که چنین تروریست‌هایی را پرورده می پردازد و به این نتیجه می رسد که به سبب ضعف ایمان و سواد در این جوامع هیچ کتاب و مقاله‌ای از سید قطب یا حسن البنا یا مودودی خوانده نشده است.

۱۵. در ۱۹۹۲ برای نخستین بار مخالفان جدی مسلمانان در برابر حکومتی که قرآن را به رسمیت می شناسد و بر روی پرچم سبزش عبارت «لا اله الا الله واشهدان محمد رسول الله» دیده می شود، یکصد تقاضا از دولت مطرح کرد. دولت عربستان با این مسئله به شدت برخورد کرد. به طوری که آنها را به زندان افکند، تبعید یا ممنوع الصحبت و ممنوع الخروج کرد. سپس به مقررات اسلامی از قبیل حجاب و آیین نماز در عربستان اشاره می شود. درباره وضع زندگی تجملی شاه فهد و ثروت سرسام‌آور و قصرها و ویلاهای او در عربستان سعودی بحث و بررسی می شود و آماری درباره وضع کشاورزی و صنعت و تعداد کارگران و شاغلان خارجی ارائه می دهد که نشان‌دهنده پیشرفت این کشور است.

کشور یمن و سیاست آن، مراکش و ادعای حسن دوم به امیرالمؤمنین بودن، احداث مسجد بزرگ در کازابلانکا، کشور اندونزی و وضع مسلمانان آن که نود درصد جمعیت را تشکیل می دهند، سخن می رود. در پایان درباره پاکستان و استقلال آن و خدمات جناح و جدایی پاکستان از هندوستان صحبت می کند. شریعت اسلام در پاکستان و جدا شدن بنگلادش از آن و حکومت بیست ساله نظامیان بر پاکستان از نکات دیگر این بخش است.

۱۹. بن لادن خائن. نویسنده درباره زندگی پدر بن لادن و رابطه او با اداره جاسوسی و دربار عربستان سعودی سخن می گوید و سپس به زندگی ماجراجویانه پسر او اسامه بن لادن می پردازد. بن لادن پیش از ورود به فعالیت های سیاسی و تروریستی، با پسر ملک فیصل که رئیس اداره جاسوسی عربستان بود آشنا شد. نویسنده سپس درباره عقاید مذهبی و سیاسی اسامه بن لادن، فعالیت های او در افغانستان و جاهای دیگر، آموزش های سیاسی و نظامی او، تصور آمریکایی ها از بن لادن، و صف زندگی او با کمک ۳۰ پاسدار، معاملات اقتصادی وی وضع امنیتی بن لادن، انفجار سفارت آمریکا در نیروبی و دارالسلام و علت نفرت بن لادن از غرب به بحث و بررسی می پردازد.

۲۰. آینده اصولگرایان مسلمان. بی تردید به دلیل عوامل متعدد نمی توان درباره آینده اصولگرایان دقیقاً اظهار نظر کرد. ولی وقتی به قدرت رسیدند، دوباره نیروی جاذبه خود را از دست خواهند داد. شاید بتوان جهان سیاسی آینده اسلام را با ارتدکس های اروپا مقایسه کرد. درباره موقعیت آنها باید گفت که اگر آزادی بیان و تشکیل احزاب داشته باشند مسلماً به قدرت بزرگی خواهند رسید. بعضی نیز بر این اعتقادند که رشد جمعیت اصولگرایان اسلامی به قدرت آنان می افزاید. سپس نویسنده در مورد هجرت مسلمان ها به اروپا سخن می گوید و بالاخره درباره نظریه ساموئل هانتینگتن درباره برخورد تمدن ها و نتایج آن سخن گفته می شود.

پی نوشت:

۱۶. ویژگی مسلمانان در ترکیه. نویسنده ابتدا به فعالیت های سیاسی نظم الدین اربکان (Arbakan) اشاره می کند. حزب وی در ۱۹۷۳ دوازده درصد کرسی های مجلس و در ۱۹۹۱ هفده درصد کرسی های مجلس را به خود اختصاص داد. این تعداد، در ۱۹۹۶ به ۳۱/۸ درصد رسید و اربکان برای نخستین بار نخست وزیر شد. اما وی استعفا داد و حزب او نیز منحل شد.

سپس وی درباره سلطان های عثمانی سخن می گوید که هیچ کدام از آنها با آنکه مسلمان بودند و خود را خلیفه می دانستند به سفر حج نرفتند. نویسنده درباره مرکزیت استانبول شهر مسلمان ها و آتاتورک گفت و گو می کند و می گوید آتاتورک مخالف دین اسلام بود و حکومت ملی تشکیل داد.

او متذکر می شود که تنها نخست وزیر ترکیه که به سفر حج رفت ژنرال اورن (Evren) است. طبق قانونی از ۱۹۸۶ هرکسی به دین اسلام، خداوند و پیامبر او توهین کند به زندان خواهد افتاد. وی سپس درباره احیای نسبی اسلام دوازده سال پس از مرگ آتاتورک سخن می گوید که علوم دینی رواج پیدا کرد و اذان به عربی گفته می شد و دانشکده الهیات نیز گشوده شد. بعد از کودتاهای نظامی، ژنرال هاسعی کردند از اسلام در مقابل چپی ها استفاده کنند. سال ها بعد دولت ترکیه تصمیم گرفت مسلمانان را در مسائل سیاسی و اجتماعی شرکت دهد. بالاخره درباره حرکت های اسلامی و نقش آنها در مجلس سخن می گوید.

۱۷. از مارکس تا محمد (ص). نویسنده ابتدا به تصویر ناقصی که کمونیست های شوروی از اسلام داشتند اشاره می کند پس از فروپاشی شوروی، حیدر علی الف که قبلاً رئیس حزب کمونیست آذربایجان بود و قرار بود دین اسلام را از جامعه حذف کند، خود برای زیارت به حج رفت. در ادامه از کشور چین و ظهور شریعت اسلام در آنجا صحبت می کند و تعداد مسلمانان را در تقسیم بندی جدید شصت میلیون نفر حدس می زند. سپس درباره وضع کشورهای جدیدی که با تقسیم روسیه به وجود آمدند سخن می گوید. از جمله ترکمنستان که حدود هفتصد قاچاقچی در آنجا به اعدام محکوم شدند. آنگاه درباره رواج دوباره مراسم دینی، ساخت مساجد در ازبکستان به رهبری کریم اف، افزایش مدارس حوزوی و رعایت شعائر اسلامی و سنتی در جامعه سخن می گوید.

۱۸. شرح مختصر وضع کشورهای مسلمان دیگر. در این بخش، درباره وضع کشور اردن و روابط با اسرائیل و کشورهای اسلامی دیگر، وضع

* Islamismus Rudolph

Chimelli Vontobeb-Stiftung, 2001